

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS PROKURORAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURORŲ ETIKOS KODEKSO PATVIRTINIMO**

2023 m. rugsėjo 18 d. Nr. I-192
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi, 39¹ straipsnio 1 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodeksą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad:
 - 2.1. šis įsakymas įsigalioja 2023 m. spalio 2 d.;
 - 2.2. iki 2023 m. spalio 2 d. padaryti prokurorų etikos principų ir normų pažeidimai vertinami iki šio įsakymo įsigaliojimo nustatyta tvarka.
3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. balandžio 30 d. įsakymą Nr. I-68 „Dėl Lietuvos prokurorų etikos kodekso ir Prokurorų etikos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“.
4. S k e l b i u šį įsakymą Teisės aktų registre.

Generalinė prokurorė

Nida Grunskienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos generalinio
prokuroro 2023 m. rugsėjo 18 d.
įsakymu Nr. I-192

LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURORŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Kodekso paskirtis

Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato pagrindinius Lietuvos Respublikos prokurorų (toliau – prokurorai) elgesio principus. Kodeksas reglamentuoja prokurorų elgesį atliekant tiesiogines pareigas ir elgesį, nesusijusį su tiesioginių pareigų atlikimu.

2 straipsnis. Kodekso tikslas

Kodeksas apibrėžia veiklos ir elgesio principus, kurių turi laikytis prokurorai, vykdydami teisės aktuose nustatytas funkcijas ir laisvu nuo tiesioginių funkcijų vykdymo metu.

3 straipsnis. Kodekso taikymas

Kodeksas be išlygų taikomas visiems prokurorams.

4 straipsnis. Kodekso šaltiniai

Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija (toliau – Konstitucija), Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu (toliau – Prokuratūros įstatymas), Jungtinių Tautų kongreso patvirtintomis Prokurorų veiklos gairėmis, Tarptautinės prokurorų asociacijos patvirtintais Profesinės atsakomybės standartais ir prokurorų pagrindinėmis pareigomis bei teisėmis, kitais prokuratūros ir prokurorų veiklą reglamentuojančiais nacionaliniais ir tarptautiniais aktais.

II SKYRIUS PAGRINDINIAI PROKURORŲ ELGESIO PRINCIPAI

5 straipsnis. Pagrindiniai prokurorų elgesio principai

Pagrindiniai prokurorų elgesio principai yra šie:

- 1) teisingumas ir nešališkumas;
- 2) padarumas;
- 3) nepiktnaudžiavimas ir sąžiningumas;
- 4) nepriklausomumas;
- 5) konfidencialumas;
- 6) solidarumas;
- 7) atsakomybė;
- 8) pavyzdingumas;
- 9) profesionalumas.

6 straipsnis. Teisingumas ir nešališkumas

Vadovaudamasis teisingumo ir nešališkumo principais prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

- 1) laikytis nuostatos, kad asmuo, įtariamas padaręs teisės pažeidimą ar nusikalstamą veiką, laikomas nekaltu tol, kol nėra pripažintas kaltu pagal įstatymą;
- 2) be išankstinio nusistatymo, vadovaudamasis teisės aktų normomis priimti sprendimus, susijusius su kitų asmenų teisėmis ir teisėtais interesais, nereikšti išankstinės nuomonės nagrinėjamais klausimais;
- 3) nešališkai ir vienodai elgtis su visais asmenimis, nepriklausomai nuo jų tautybės, kilmės, pilietybės, etninės priklausomybės, lyties, rasės, odos spalvos, socialinės padėties, kalbos, amžiaus, tikėjimo, politinių įsitikinimų ar pažiūrų, seksualinės orientacijos, negalios ar kt.;
- 4) su teisinio proceso dalyviais, žiniasklaidos, visuomenės atstovais, politikais bendrauti mandagiai, dalykiškai ir santūriai, elgtis pagarbiai;
- 5) neatstovauti teisme, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;
- 6) nekonsultuoti asmenų teisiniais klausimais įstatymų nenumatytais atvejais;
- 7) nusišalinti nuo pareigų atlikimo arba sprendimo priėmimo, jeigu yra interesų konfliktas, pažeista psichologinė pusiausvyra arba privataus pobūdžio aplinkybės gali turėti įtakos sprendimo priėmimui;
- 8) vengti familiarumo ir kitokių situacijų, galinčių neigiamai paveikti jo, jam pavaldžių prokurorų ar ikiteisminio tyrimo pareigūnų nešališkumą ir procesinių sprendimų teisingumą;
- 9) teismo proceso metu nedemonstruoti asmeninių santykių su teisėjais, advokatais, teismo personalu;
- 10) pranešti aukštesniajam prokurorui, jeigu artimas giminaitis ar šeimos narys tampa teisinio proceso dalyviu ir dėl to gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktas.

7 straipsnis. Padorumas

Vadovaudamasis padarumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

- 1) nešmeižti kitų, neskleisti gandų ir paskalų, be reikalo nekritikuoti kolegų, elgtis su jais ir kitais asmenimis pagarbiai, neskatinti ir netoleruoti konfliktinių situacijų, kilusių nesutarimus spręsti taikiai ir mandagiai, nereikšti niekam paniekos, neplūsti, nevartoti įžeidžiančių žodžių, gestų ar smurto;
- 2) netoleruoti smurto ir priekabiavimo apraiškų, asmens įžeidinėjimo ar žeminimo;
- 3) formuluodamas užduotis ir (ar) rezoliucijas vengti nekorektiškų pastabų, kritikos;
- 4) neignoruoti ir viešai nekomentuoti aukštesniojo prokuroro ar neįsiteisėjusių teismo sprendimų, su jais nesutikdamas apskusti juos nustatyta tvarka;
- 5) profesinėje ar kitoje viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime elgtis sąžiningai, korektiškai, mandagiai, garbingai.

8 straipsnis. Nepiktnaudžiavimas ir sąžiningumas

Vadovaudamasis nepiktnaudžiavimo ir sąžiningumo principais prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

- 1) neleisti savo elgesiu ar veikla susiformuoti nuomonei, kad piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais, tarnybine padėtimi ar turi korupcinių interesų;
- 2) nesinaudoti tarnybine padėtimi, siekiant paveikti kitų asmenų sprendimus, kai jie gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą;
- 3) nesiekti, kad jo karjerai būtų sudarytos išskirtinės lengvatos;
- 4) nesinaudoti, pažeidžiant teisės normas, valstybės, jos institucijų ar įstaigų, gyventojų ar juridinių asmenų nuosavybe tarnybos ir ne tarnybos reikalais;

5) būti nepaperkamas, nepriimti dovanų, pinigų, neatlygintinių paslaugų ar kitokių prielankumo ženklų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų ar kitų paslaugų iš fizinių ir juridinių asmenų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą, turėti įtakos priimamiems sprendimams;

6) laikytis nuostatos, kad teisėto reikalavimo deklaruoti asmeninį turtą ar lėšas ignoravimas vertinamas kaip Kodekso pažeidimas;

7) nedalyvauti finansinėje ar komercinėje veikloje naudojantis savo pareigomis.

9 straipsnis. Nepriklausomumas

Vadovaudamasis nepriklausomumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

1) profesinėje veikloje įgyvendinti Konstitucijoje ir Prokuratūros įstatyme įtvirtintą nuostatą – būti nepriklausomas ir turint neliečiamumo statusą veikti savarankiškai;

2) gerbti politinio neutralumo principą – nepriklausyti jokiai politinei partijai ar politinei organizacijai, viešai nereikšti savo politinių pažiūrų ir neužsiimti agitacija;

3) vengti bet kokios neteisėtos pašalinės įtakos, galinčios paveikti sprendimų priėmimą, netoleruoti neteisėto kišimosi į prokuroro veiklą ir imtis priemonių tokiai veiklai nutraukti;

4) priimdamas sprendimus būti savarankiškas ir nepriklausomas nuo kitų prokurorų nuomonės, pareikštos ne įstatymų nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Konfidencialumas

Vadovaudamasis konfidencialumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

1) nekomentuoti prokuratūroje turimos konfidencialios informacijos ar neskelbtinų duomenų, susilaikyti nuo nepatikrintos ar kitų prokurorų turimos tarnybinės informacijos skelbimo ir platinimo be jų žinios;

2) neskelbti be teisinio pagrindo teismo nagrinėjimo, ikiteisminio tyrimo ar prokurorų atliktų kitų tyrimų duomenų visuomenei arba suinteresuotiems asmenims;

3) nenaudoti, pažeidžiant įstatymus, savo viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime informacijos, kurią sužinojo atlikdamas prokuroro funkcijas.

11 straipsnis. Solidarumas

Vadovaudamasis solidarumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

1) santykius su kolegomis grįsti pasitikėjimu, sąžiningumu, tolerancija, taktiškumu ir mandagumu;

2) padėti kitiems kolegoms profesinėje veikloje, keistis įgyta patirtimi ir žiniomis;

3) susilaikyti nuo nepagrįstų ir viešų komentarų apie kitų prokurorų darbą, padėti kolegoms apsiginti nuo šmeižto žiniasklaidoje, neadekvačios kritikos ar profesinio diskriminavimo.

12 straipsnis. Atsakomybė

Vadovaudamasis atsakomybės principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

1) vengti tarnybos ir ne tarnybos metu žodžiais arba savo elgesiu paniekinti ar pažeminti prokuroro, kaip valstybės pareigūno, ir prokuratūros, kaip valstybės institucijos, vardą;

2) nepiktnaudžiauti ir nemanipuliuoti įstatymo suteikta veiksmų laisve ir kolegų pasitikėjimu, nevengti atsakomybės už blogai atliktą darbą, priimtą neteisėtą sprendimą ar kitas padarytas klaidas;

3) laikytis nuostatos, kad prokuroras turi teisę į saviraiškos ir pažiūrų laisvę, tačiau viešai reikšdamas savo nuomonę, įskaitant ir socialinius tinklus, turi laikytis etikos principų, būti dalykiškas ir santūrus, dėstyti gerai apgalvotas mintis, suvokdamas, kad jos gali būti suprastos kaip visos prokuratūros nuomonė;

4) laikytis duotos prokuroro priesaikos;

5) laikytis nuostatos, kad advokato priesaikos davimas yra nesuderinamas su prokuroro profesine etika ir veikla.

13 straipsnis. Pavyzdingumas

Vadovaudamasis pavyzdingumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

- 1) tarnybos metu dėvėti tvarkingą aprangą. Tarnybinį pažymėjimą, mantiją, ženklą naudoti tik vykdydamas savo pareigas teisės aktų nustatyta tvarka, vertinti juos ir saugoti;
- 2) laikytis nuostatos, kad buvimas tarnyboje apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų, fiktyvus nedarbingumo pateisinimas, tarnybos laiko ar darbo priemonių ir technikos naudojimas ne pagal paskirtį vertinamas kaip Kodekso pažeidimas;
- 3) būti tolerantiškas, punktualus ir paslaugus;
- 4) elgtis taip, kad šeimos, visuomeniniai, socialiniai ir kitokie santykiai nekenktų tiesioginių pareigų atlikimui ir reputacijai. Neprisiimti įsipareigojimų ir nesiimti veiklos, jeigu tai trukdys tinkamai atlikti pareigas ar gali pakenkti prokuroro reputacijai;
- 5) savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją;
- 6) vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

14 straipsnis. Profesionalumas

Vadovaudamasis profesionalumo principu prokuroras privalo laikytis šių taisyklių:

- 1) nepažeisti Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų, pripažinti įstatymo viršenybę;
- 2) surašyti procesinius dokumentus taip, kad jie atitiktų teisės aktų ir valstybinės kalbos reikalavimus;
- 3) savo pareigas atlikti profesionaliai, nepriekaištingai ir laiku;
- 4) reaguoti į prokurorų, teisėjų, advokatų, ikiteisminio tyrimo ir kitų pareigūnų padarytus įstatymų ir profesinės etikos pažeidimus;
- 5) visokeriopa remti teismų autoritetą ir teismo proceso orumą, griežtai laikytis teismo proceso tvarkos, gerbti teisėjų nepriklausomumą ir nešališkumą, vengti frazių ar užuominų, kurios galėtų įžeisti teismą ar gynybą, kitus teismo proceso dalyvius;
- 6) nuolat kelti profesinę kvalifikaciją, savarankiškai domėtis naujausiais teisės aktais ir teismų praktika. Neturėdamas galimybės dalyvauti suplanuotuose mokymuose, informuoti apie tai atsakingus asmenis.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis. Prokurorų įsipareigojimai

1. Prokurorai įsipareigoja laikytis Kodekso reikalavimų.
 2. Prokurorai savo noru priima reikalavimų, susijusių su jų socialiniu statusu, ypatumus.
 3. Prokurorai už Kodekso pažeidimus traukiami atsakomybėn Prokuratūros įstatymo nustatyta tvarka.
-